



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

Codi deontològic i de bones pràctiques de l'APTIC



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

PRINCIPIS GENERALS

1. CONDUCTA PROFESSIONAL

Els traductors, els intèrprets i els correctors (en endavant també referits com els professionals) membres de l'Associació Professional de Traductors i Intèrprets de Catalunya (APTIC) es comprometen a actuar en tot moment segons els codis de conducta i professionalitat apropiats per als objectius de l'associació i recollits en el present codi deontològic.

Explicació: Els professionals s'han de responsabilitzar de la seva feina i de la seva conducta, comproment-se a donar un servei de qualitat en les seves llengües de treball, respectant les diferents cultures, tractant amb honestedat i equanimitat les altres parts i col·legues, i comportant-se honestament en totes les pràctiques professionals. Han de donar a conèixer qualsevol conflicte d'interessos o problema que pugui comprometre la seva imparcialitat.

Bones pràctiques:

Els professionals han de mantenir la seva integritat i imparcialitat en el decurs dels projectes en què estiguin treballant.

- 1.1. Els professionals han d'acabar les feines que acceptin, llevat que no sigui possible per motius tècnics o ètics (vegeu els punts 3.4 i 4.2).
- 1.2. Els professionals han de respectar els horaris de les feines i els terminis de lliurament, i han d'avisar amb prou antelació en cas que sorgeixi un contratemps.
- 1.3. Els professionals no han d'exercir influència sobre els seus clients en benefici propi o de tercers.
- 1.4. Els professionals no han de sol·licitar als seus clients productes, obsequis o serveis relacionats amb la feina, llevat que el contractant els ho ofereixi explícitament.

2. CONFIDENCIALITAT

Els professionals han de respectar el caràcter confidencial de la informació a la qual tinguin accés en relació amb els projectes, comproment-se a no revelar-la a tercers.

Explicació: Els professionals han de respectar estrictament el secret professional sobre els continguts o documents als quals tinguin accés abans, durant o després de



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

dur a terme un projecte, mitjançant qualsevol suport o modalitat, excepte que el client o ordenant els faci públics o així ho manifesti explícitament. Aquesta obligació de confidencialitat inclourà aquells treballs que per algun motiu o altre s'hagin cancel·lat i no hagin requerit la intervenció del professional. L'observació del secret professional s'estendrà als col·legues o a qualsevol persona relacionada amb el projecte de traducció, correcció o interpretació.

Bones pràctiques:

- 2.1. Els professionals no s'aprofitaran en benefici propi de la informació a la qual tinguin accés com a resultat de la seva feina.
- 2.2. Quan es treballi en equip, l'obligació ètica de confidencialitat s'estendrà a tots els participants en el projecte.
- 2.3. La revelació d'informació només serà possible quan el client ho autoritzi explícitament, quan sigui necessari per Llei, o quan estigui en perill la salut o la seguretat de les persones (vegeu annex interpretació).

3. COMPETÈNCIA

Els professionals només han d'acceptar feines per a les quals siguin competents i en els idiomes per als quals estiguin qualificats o s'hagin format professionalment.

Explicació: Per poder exercir, els professionals han de tenir un nivell de coneixements apropiat per als diferents tipus concrets de feines. Els professionals han de poder acreditar sempre honestament el seu nivell de formació. Tots els professionals tenen l'obligació de millorar i mantenir els coneixements actualitzats procurant-se ells mateixos la formació adequada (vegeu més endavant el Principi 7) o sol·licitant que els procurin aquesta formació en el cas que treballin per compte d'altri.

Bones pràctiques:

- 3.1. L'acceptació d'un encàrrec de traducció, d'interpretació o de correcció representa una declaració implícita de la competència del professional per dur a terme aquell encàrrec.



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

3.2. Els professionals han de conèixer o estudiar a fons els diversos contextos, estructures institucionals, terminologia i gèneres dels àmbits en els quals accepten encàrrecs de feina.

3.3. Si, en el decurs d'un encàrrec, el professional s'adona que no té les competències requerides per garantir la qualitat de la feina, ho haurà de comunicar immediatament al client i intentar ajudar-lo a trobar una solució apropiada, per exemple, recomanant un col·lega degudament capacitat.

3.4. El professional es compromet a treballar en els idiomes pactats amb el client i en què sigui competent.

4. FIDELITAT I IMPARCIALITAT

Els professionals han de procurar respectar els continguts originals i la finalitat especificada a l'encàrrec sol·licitat pel client, evitant prendre partit en l'intercanvi de comunicacions o documents, excepte en els casos en què la mediació sigui necessària. Així mateix, hauran de transmetre els continguts amb rigor i de forma completa en l'idioma d'arribada mantenint la intencionalitat del missatge o text original sense cap omissió ni distorsió. En traduccions de tipus més creatives, s'intentarà transmetre'n la intenció encara que això impliqui un allunyament respecte de l'original.

Explicació: Els professionals juguen un paper important a l'hora de facilitar la comunicació oral i escrita entre les parts que no comparteixen un idioma comú o una cultura. Els professionals no són responsables del que comuniquin les parts, sinó que s'han de limitar a transmetre el missatge de manera precisa i completa. No han de permetre que els prejudicis afectin la seva feina; de la mateixa manera, no han de suavitzar, reforçar ni alterar els missatges que transmeten.

Bones pràctiques:

4.1. La imparcialitat professional és necessària en qualsevol encàrrec de traducció, interpretació i correcció.

4.2. En els casos en què la imparcialitat sigui difícil de mantenir a causa de les creences personals o altres circumstàncies, com per exemple si es considera que s'estan vulnerant els drets fonamentals d'un o de diversos participants, els professionals no tenen l'obligació d'acceptar l'encàrrec en qüestió o han de proposar abandonar-lo.



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

4.3. Durant un encàrrec, els professionals no han d'emetre ni escriure cap opinió sobre qualsevol qüestió o persona, excepte si se'ls demana explícitament que ho facin. En qualsevol cas, sempre ho faran amb la màxima discreció i reserva.

4.4. Els professionals verbalitzaran obertament qualsevol conflicte d'interessos que pugui sorgir per l'acceptació d'un encàrrec.

4.5. Els professionals no són responsables del que els clients diuen o escriuen. Així mateix, no han d'alterar, afegir ni ometre res del contingut ni de la intencionalitat del missatge original.

4.6. Els professionals han de reconèixer i rectificar immediatament qualsevol error en la seva feina. Així mateix, els traductors o correctors procuraran indicar al client si un document original conté una errada objectivament significativa. No obstant això, en cas que el document de partida sigui manifestament deficient, el professional podrà demanar al client una versió revisada del mateix abans de començar a treballar. Si ho creu oportú, el professional associat podrà oferir, a banda, el servei de revisió del seu original al client.

4.7. Quan les circumstàncies ho permetin, els professionals demanaran que es repeteixi, reformuli o aclareixi qualsevol cosa que no s'entengui.

5. DELIMITACIÓ DE FUNCIONS

Els professionals se centraran en la transmissió de missatges i no s'extralimitaran fent altres tasques pròpies de les altres parts implicades en l'acte comunicatiu.

Explicació: La funció principal dels professionals ha de ser la transmissió de missatges tenint en compte el públic al qual s'adrecen. En el transcurs de les seves obligacions d'interpretació o de traducció, no s'han de dedicar a altres tasques com l'advocacia o l'assessorament de cap mena, llevat que s'imposi la necessitat de mediació per explicar les possibles diferències culturals entre els actors o les parts o en cas que alguna d'aquestes ho sol·liciti. Amb aquesta finalitat, els professionals, quan la situació ho requereixi, han d'explicar quina és la seva funció segons els principis d'aquest Codi.

Bones pràctiques:

5.1. En el decurs de les seves tasques, els professionals no han d'assumir altres rols, com ara oferir serveis d'advocacia, orientació o assessorament si no han estat contractats per a aquest fi.



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

5.2. Els professionals han d'advertir de qualsevol situació en què els altres participants no entenguin bé el rol del traductor, l'intèrpret o el corrector, o hi tinguin expectatives equivocades.

5.3. Els professionals han de poder mantenir una relació estrictament professional amb els seus clients, als quals hauran d'informar en cas que considerin que aquests s'extralimiten respecte a les funcions pròpies del professional o que van en contra de la integritat física o moral del professional.

6. PROFESSIONALITAT EN LES RELACIONS

Els professionals són responsables de la qualitat de la seva feina com a professionals autònoms, com a contractistes o com a empleats. Han de procurar garantir sempre unes condicions laborals satisfactòries per a la realització de les seves obligacions, com ara: preparació adequada de la feina (informació, reunions prèvies o sessions informatives); encàrrecs de treball precisos amb un preu acordat prèviament; protocols de conducta clars quan calgui en entorns específics.

Explicació: Els traductors i intèrprets treballen en escenaris molt diversos amb encàrrecs institucionals concrets i una àmplia diversitat de contextos professionals i comercials.

Els traductors, intèrprets i correctors han d'estar familiaritzats amb aquests contextos i esforçar-se perquè la gent amb qui treballen entengui quin és el seu paper. En tots els casos, ja sigui per a clients directes, per a agències o per a companys de professió, els professionals mantindran el mateix nivell de professionalitat. Alhora, els contractistes han de tenir uns procediments adequats i raonables que reconguin i fomentin les bones pràctiques dels professionals.

Bones pràctiques:

6.1. Els professionals han de seguir aquest Codi: com a empleats, com a autònoms, com a contractistes, com a supervisors o subcontractistes d'altres professionals.

6.2. Els professionals han de sol·licitar informació prèvia i accés al material i informació de referència abans de començar la feina.

6.3. En els encàrrecs d'interpretació, els intèrprets han de poder exigir un entorn físic que permeti la transmissió òptima dels missatges en el context en qüestió. Això inclou l'ús de dispositius i accessoris que els participants solen necessitar per escoltar i parlar, com ara cabines estàndard adequades per a la interpretació de conferència o



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

instal·lacions físiques adequades per mantenir la confidencialitat, o bé mesures de seguretat en casos de risc personal. També inclou la disposició de seients adequats i l'establiment de pauses raonables per evitar la fatiga dels intèrprets.

6.4. Aquells professionals que considerin que no es reuneixen les condicions degudes i estipulades amb el seu client i recollides en aquest Codi estaran facultats per reclamar-ne el compliment.

7. FORMACIÓ PROFESSIONAL

Els professionals han de procurar mantenir i desenvolupar els seus coneixements de manera continuada al llarg de la seva carrera.

Explicació: Els professionals s'han de formar durant tota la vida, reconeixent que els individus, serveis i pràctiques evolucionen i canvien amb el temps. Han de continuar aprofundint els seus coneixements en els idiomes amb què treballin, les seves competències per traduir, interpretar o corregir i la seva comprensió dels diversos contextos i cultures. Han d'estar al corrent dels avenços tecnològics pertinents en la seva pràctica professional per poder continuar oferint un servei de qualitat. Els professionals que treballin amb idiomes per als quals no hi hagi formació ni titulacions normatives hauran de mantenir actualitzats els seus coneixements completant la seva formació de forma autodidacta.

Bones pràctiques:

7.1. Els professionals han de millorar les seves competències i coneixements a través de la formació i el desenvolupament continu durant la seva trajectòria laboral.

7.2. Els professionals han de mantenir un nivell de coneixements apropiat en els idiomes i cultures en què ofereixen els seus serveis.

7.3. Els professionals han de defensar i fomentar la millora contínua dins el sector i entre els seus companys de professió.

7.4. Els professionals han d'intentar mantenir-se al dia sobre les darreres tendències i els avenços més rellevants en el seu àmbit d'especialitat, tant teòrics com pràctics, per tal de millorar la seva competència i pràctica.

8. SOLIDARITAT PROFESSIONAL



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

Els professionals han de respectar i donar suport als seus col·legues sent lleials a les professions de la interpretació, de la traducció i de la correcció d'acord amb les bones pràctiques definides en el present codi deontològic.

Explicació: Els professionals han de ser lleials a la professió més enllà del seu interès individual. Han de promoure i donar suport als interessos de la professió, de l'associació i dels seus col·legues i s'han d'oferir ajuda entre ells. L'APTIC es reservarà el dret de crear una comissió per a la resolució de conflictes professionals que afectin directament o indirecta els seus associats.

Bones pràctiques:

- 8.1. Els professionals han de donar suport i promoure els interessos de la professió i els seus col·legues i oferir-se ajuda mútua.
- 8.2. Els professionals s'abstindran d'acceptar tarifes que no siguin dignes o que vagin en detriment de la professió.
- 8.3. En el cas que un soci recomani un altre soci a un client, el soci recomanat s'abstindrà d'oferir directament els seus serveis a aquest client.
- 8.4. Els professionals han de tractar de resoldre qualsevol disputa amb els seus col·legues de professió de manera cooperativa, constructiva i professional.
- 8.5. L'APTIC es reserva el dret de fer de mediatadora en la resolució de conflictes o disputes entre els seus membres.

9. COMPROMÍS SOCIAL

Els professionals es mostraran solidaris amb els organismes públics posant-se al servei dels mateixos en situacions greus o d'emergència que requereixin els seus serveis amb caràcter immediat.

Explicació: En casos d'emergència que afectin el territori o les persones, els professionals faran el possible per posar-se al servei de les autoritats competents, les institucions i els organismes públics per tal de garantir la transmissió de la informació a aquells col·lectius que ho hagin de menester.

Bones pràctiques:



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

9.1. Els professionals es comprometen a prestar els seus serveis amb caràcter preferent a les institucions i serveis públics, com la justícia o els serveis mèdics i socials, etc. en casos de catàstrofes, emergències, conflictes, accidents, etc. que afectin el territori o algun col·lectiu determinat, especialment els col·lectius en situació de major risc d'exclusió.

10. VOLUNTARIAT

Els professionals podran oferir els seus serveis a entitats sense ànim de lucre de l'economia social o solidària sense contraprestacions econòmiques o en condicions especials. No obstant això, abans d'acceptar un encàrrec o de proposar els seus serveis de forma gratuïta, els professionals esbrinaran que el sol·licitant dels serveis sigui realment una entitat amb fins de voluntariat i que la seva estructura i criteris d'assignació dels diners no copii el model –amb retribucions fixes i remuneració d'altres serveis– de les empreses de l'economia convencional.

Explicació: En casos especials, els professionals podran oferir els seus serveis gratuïtament o amb tarifa reduïda a les entitats i associacions de l'economia solidària, com oenagés, associacions, casals, etc.

Bones pràctiques

10.1. Els professionals es comprometen a prestar els seus serveis amb el mateix rigor i professionalitat que quan estan treballant per a les empreses o institucions, assegurant-se que disposen de les condicions òptimes per exercir correctament la seva feina (pauses, espai, material, equipament de so, etc.).

10.2. Els professionals s'abstindran de col·laborar gratuïtament amb aquelles entitats que, tot i no tenir ànim de lucre, funcionin habitualment com si fossin empreses de l'economia convencional, això és, remunerant el seu personal i els habituals proveïdors de serveis.

Qüestions de conducta específiques dels traductors i els correctors

T1. Abans de començar una feina, els traductors i correctors han de verificar la finalitat de l'encàrrec, la forma de lliurament requerida i el termini de lliurament.

T2. Els traductors i correctors han d'obtenir del client tota la informació, la terminologia o el material de referència que sigui possible i necessari per a l'execució



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

adequada i oportuna de l'encàrrec, i han de tractar aquest tipus de material de manera confidencial o com s'hagi acordat expressament. Si el client disposa de textos de referència fonamentals per aconseguir el resultat desitjat però no els proporciona, el traductor o corrector no serà responsable de les deficiències del text que hagin estat provocades de manera demostrable per la denegació d'aquests recursos.

T3. Els traductors i correctors han de lliurar un text que reflecteixi de manera completa i imparcial el significat i la intenció del text original i que estigui en consonància amb la finalitat especificada a l'encàrrec sol·licitat pel client.

T4. Els traductors i correctors només treballen amb els idiomes d'origen i de destinació per als quals estan qualificats.

T5. Els traductors i correctors només han de realitzar les tasques que considerin que pertanyen a la seva competència i que estiguin incloses en les especialitats pertinents i per a les quals disposen dels recursos, les habilitats i el nivell de comprensió i fluïdesa necessaris. Les feines de traducció haurien de ser habitualment revisades per una persona amb els coneixements o competències pertinents, ja sigui proporcionada pel contractant o subcontractada pel propi traductor.

T6. Si el text original conté elements determinats que han de tenir-se en compte per dur a terme l'encàrrec, els professionals han de fer el màxim esforç i aplicar el seu judici professional per informar-ne el client. Aquests elements poden incloure ambigüitats, imprecisions objectives, errors lingüístics, terminologia imprecisa, llenguatge discriminatori segons el criteri del traductor o expressions o referències que puguin comprometre la consecució de la finalitat del text.

T7. Si un traductor és subcontractat no ha de contactar amb el client directe de la persona o empresa que el subcontracta.

T8. Els professionals poden subcontractar feina només a altres professionals dels quals tenen bones raons per creure que posseeixen les competències i els recursos necessaris i que s'adhereixen a aquest codi deontològic i de conducta, i sempre complint tots els acords subscrits amb el client. La responsabilitat del text final correspon en tots els casos al professional que subcontracta la feina, llevat que s'hagi acordat expressament el contrari.

T9. Si una traducció editorial està subjecta a revisió o control per un corrector, la revisió s'ha de retornar sempre al traductor original per a la seva aprovació i finalització. Si es realitzen canvis en el text traduït després del lliurament al client sense l'acord i el coneixement del traductor, el traductor deixarà de ser responsable del text traduït.



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

T10. El traductor és autor i propietari dels drets del seu treball i del material que pugui sorgir de la seva recerca terminològica (com glossaris, memòries de traducció, etc.).

T11. En el cas que no es pugui traduir directament de la versió original i que el traductor hagi de recórrer a una altra traducció, s'haurà de demanar la conformitat de l'autor i mencionar el nom del traductor de l'original.

T12. Els traductors professionals que treballin en àrees relacionades amb drets d'autor han de procurar seguir els principis establerts en la Recomanació de Nairobi de la UNESCO sobre la protecció jurídica dels traductors i les traduccions i la Carta del Traductor de la FIT (consulteu [el lloc web de la FIT](#)). El traductor literari ha de tenir un bon coneixement dels drets d'autor i dels costums de la professió, i estudiar el que signi en el seu contracte de traducció. Si no és així, hauria d'assessorar-se amb un professional.

Qüestions de conducta específiques dels intèrprets

I1. Els intèrprets han de preparar-se ells mateixos obtenint del client la major quantitat d'informació que sigui necessària per executar de manera correcta la seva interpretació i han de tractar aquest tipus de material de manera confidencial o d'acord amb el que s'hagi acordat expressament.

Integritat de la interpretació

I2. Per tal de garantir el mateix accés a tot el que es digui o signi per totes les parts participants en una conferència, reunió o qualsevol esdeveniment, els intèrprets han de transmetre amb precisió i integritat tot el que s'hi comuniqui.

I3. Els intèrprets han d'interpretar en primera persona.

I4. Els intèrprets han de preservar les emocions dels parlants en la seva interpretació i no suavitzar o millorar la força dels missatges transmesos o del llenguatge utilitzat. En contextos específics, com ara els tribunals o les avaluacions psicomètriques, la incoherència, les vacil·lacions i les declaracions confuses s'han de preservar a la interpretació. Si ho considera oportú, l'intèrpret es reservarà el dret d'aclarir al tribunal el nivell o l'ús determinat del llenguatge utilitzat per part del declarant.

I5. Si es pronuncien falsedats òbvies, els intèrprets les han de transmetre amb precisió de la mateixa manera que es manifestin. En determinats casos, l'intèrpret podrà afegir un parèntesi indicant que la data, xifra, etc. que acaba de traduir correspon textualment al que acaba de dir el ponent. En cas que l'intèrpret consideri



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

que l'error del ponent ha estat producte d'una mera distracció i que no canvia substancialment el sentit del discurs, l'intèrpret podrà esmenar-ne l'errada.

Les relacions amb altres parts i el paper de la interpretació en situacions de diàleg

I6. En situacions de diàleg on alguns participants poden no estar acostumats a treballar amb intèrprets, l'intèrpret ha d'animar aquests participants a adreçar-se mútuament de manera directa.

I7. En situacions amb diversos participants en què l'intèrpret no estigui interpretant en veu alta per a tothom, l'intèrpret ha de possibilitar que tots els participants puguin seguir els debats i participar-hi utilitzant la interpretació a cau d'orella o altres mitjans adequats quan hi hagi participants que es comuniquin en l'idioma no comprès per la part o les parts en qüestió.

I8. Llevat del cas de la interpretació simultània o que el context o les condicions no ho permetin, si quelcom no està clar l'intèrpret en sol·licitarà la repetició, reformulació o explicació i informarà tots els participants d'allò que estigui succeint.

I9. En situacions d'emergència en què els intèrprets no hagin tingut l'oportunitat d'informar-se degudament o no els hagin proporcionat temps suficient per preparar-se o hi hagi problemes de seguretat, han de comunicar aquests contratemps a la persona responsable d'organitzar el servei.

I10. Els intèrprets han de mantenir els participants informats de qualsevol comentari que faci qualsevol de les parts adreçant-se als participants, llevat dels comentaris que no vagin adreçats al conjunt dels participants sinó que es facin "en privat".

I11. Hi ha ocasions en què els participants poden dipositar expectatives que suposin un conflicte d'interessos per als intèrprets. Aquestes expectatives poden contravenir l'ètica dels intèrprets i, per tant, els intèrprets tindran la responsabilitat d'aclarir els límits de la seva funció i d'ajudar els seus clients a aconseguir els millors resultats en una sessió interpretada. Els intèrprets han de procurar que les converses que puguin sorgir durant els períodes d'espera mantinguin la cortesia però sense esdevenir personals.

I12. Els intèrprets han de donar testimoni de les seves qualificacions i de l'exactitud de la seva interpretació i, quan se'ls demani, han d'explicar les seves eleccions lingüístiques, però no han de donar testimoni de la comprensió dels missatges per part dels participants; això continua sent una qüestió dels participants.

La interpretació a distància



Associació
Professional
de Traductors
i Intèrprets
de Catalunya

I13. Els intèrprets han de familiaritzar-se amb l'ús creixent de la tecnologia per a la interpretació, inclosos la interpretació per telèfon, vídeo i Internet i diversos dispositius d'enregistrament i transmissió. Els intèrprets que es dediquen a interpretar utilitzant aquestes tecnologies s'han de formar per comprendre els efectes del seu ús i de quina manera la comunicació queda determinada per aquestes tecnologies. Les institucions, agències, empreses, etc. que utilitzen aquestes tecnologies han de promoure el desenvolupament de protocols i la formació dels intèrprets sobre el seu ús i les necessitats particulars que puguin tenir.

Entorns institucionals específics de la feina d'interpretació

I14. Allà on els intèrprets tenen funcions addicionals a la interpretació en virtut d'acords laborals específics, han d'indicar clarament en quin moment estan actuant com a intèrprets i no han de canviar de funció sense avís previ.

I15. En entorns institucionals específics on el deure d'assistència o les normes de seguretat regulen el comportament de tots els participants, com ara l'atenció sanitària o els entorns d'alta seguretat, els intèrprets han de seguir les polítiques i procediments pertinents d'acord amb les instruccions i recomanacions de qui hagi contractat el servei.

Agraïments

Aquest codi deontològic de l'APTIC l'ha elaborat el grup de treball format pels socis Frederic Rovira i Jacquet i Marta Morros i Serret amb el suport de la Comissió de Traducció i de la Junta de l'Associació. Per a la redacció de l'annex, dedicat a les qüestions específiques de la traducció, la correcció i la interpretació, els autors han pres com a referent principal el codi ètic de l'AUSIT (Australian Institute of Interpreters and Translators), amb el seu consentiment, adaptant-ne els continguts a la realitat catalana.

Barcelona, a 15 de febrer del 2016